

Marianne Vigen Smolarz' prædiken 1. søndag efter helligtrekonger

Taler

Marianne Vigen Smolarz
Præst

Dato

12. januar 2025

Sted

Sct. Mortens Kirke, Randers

Omstændigheder**Prædikentekst**

Paulus' Brev til Romerne kapitel 12, vers 1-5
Lukasevangeliet kapitel 2, vers 41-52

Salmer

743 Nu rinder solen op

411 Hyggelig, rolig, Gud, er din bolig,

117 En rose så jeg skyde

--

801 En morgenstund med sne i byens gader (kan høres på youtube)

29 Spænd over os dit himmelspejl

- 1 Der er en person som den sidste måned pludselig er trådt ind på scenen – om end diskret.

- 5 Mange børn kender hans navn, men han har alligevel levet en sær skyggetilværelse i fortællingerne her i kirken julen over.

- 10 Han er der altid, men som regel klemte lidt ind i kulissen i stalden, på vej ud af billedet, halvt skjult af rammen eller tilbagetrukket til en høstak, når de hellige tre konger træder ind med deres gaver til barnet. – Som de ifølge traditionen gjorde engang her i helligtrekonger tiden.

Indimellem bliver denne mand nævnt ved navn i forbifarten. I dag er han nævnt under fællesbetegnelsen ”forældre”.

- 15 Men Maria – hun optræder som mor med stort M – og tager sig tilmed den frihed at tale om store følelser både på egne og ”din fars” vegne.

- 20 Men Josef – for det er jo ham vi taler om – han står der lidt med hængende arme uden anden rolle end at være papfar og måske også føle sig lidt som en papfigur, der bare skal levere en brugbar stamtavle, der går tilbage til Davids slægt. For den nye konge, må være i slægt med fortidens største konge. Sådan må det

nødvendigvis være, hvis folk skal få en fornemmelse af, hvor stort og grænseoverskridende det, der er sket, er.

25

Så Josef er vigtig. Men ikke i sig selv.

Vi ved ikke, hvad han tænker. Han gør, hvad han får besked på fra Gud og hver mand og hans kone ved åbenbart også, hvad han føler.

30

Men når det så er sagt, så tror jeg ikke, at der er forskel på fædres og mødres bekymring for deres børn. Eller jeg tror ikke, at det er kønsbestemt, hvordan vi bekymrer os.

35 Fra det øjeblik man får børn, er man sårbar og hudløst uskærmet for det værste, der kan ske. Man vil altid kunne rammes på sine børn - der i hjertet, hvor man gemmer de vigtigste, største og sværeste ting, som hverken lader sig forklare eller bortforklare.

40 Som forældre vil vi altid føle, at vi har et ansvar for vores børn – lige meget, hvor gamle de er. For vi har sat dem i verden. Og hvis der sker dem noget, ville vi ønske at vi havde ført dem en anden vej, været mere opmærksomme eller at vi kunne bære det for dem.

45 Når børn er tolv år, giver det mening at tænke sådan – selv om det ikke altid er realistisk. Men når de er blevet voksne, er den slags tanker mere udtryk for en umistelig kærlighed, som altid vil boble i os.

50 At få børn er et af de vildeste vovestykker, man kan gøre sig i livet. Det kan både være kilde til den inderligste glæde og til altomfattende sorg. Ved at få børn, åbner man en ukendt dør ind til at modnes og mildnes og måske også at skulle rumme mere end man troede var muligt. For vi kan miste vores børn. I mere end en forstand.

55 - Det havde Josef og Maria været lige ved en gang.

Dengang Jesus var nyfødt og Herodes pga. et rygte om en kommende konge slagtede alle små drenge for at helgardere, at ingen skulle komme i vejen for hans magt.

60

Og romerske soldater var der jo alle vegne i Jerusalem den dag i påsken da Jesus var 12 år.

65 Så for Josef og Maria var det ikke til at vide, hvem der havde fået kløerne i deres søn. De kunne forestille sig hvad som helst. De var bange.

Men heldigvis kan vores børn ikke forpligte sig på at leve i vores frygt. For det er jo livet de skal leve. Ikke frygten.

70

Selv om den rebelske 12-årige Jesus var af kød og blod – og på alle måder genkendelig som sådan – så var der også noget ved ham, som ikke var af denne verden. Han hørte til både i templet og hjemme i stuen i Nazareth. For der var noget ved Jesus, som med tiden blev genkendeligt på en anden måde end det
75 med at tømme køleskabet og hele tiden vokse ud af sine sko. Der var det han gik rundt og sagde som voksen, som efterlod en sær fornemmelse af blivende sandhed.

Og efter hans død som nogen-og-trediveårig havde livet for hans tilhængere fået
80 en anden klang og fylde - som om Jesu grav havde åbnet sig med et nyt sprog om, hvad der kan siges om virkeligheden.

Og det var det Paulus 25 år senere skrev sine mange breve til menighederne om. Også på den måde kom Jesus vidt omkring som Guds Ord.

85

Og dette at Jesus både var Gud og menneske – det holdes der lange og mange seminarer om på de teologiske fakulteter. Det er man nødt til. Vi er nødt til at belyse så godt, vi kan, hvad det er vi siger, vi går og tror på. For ellers bilder vi os ind, at vi skal tro på alt, hvad vi føler eller vi laver konspirationer ud af tilfældige
90 sammenfald og indfald.

Og selv om det ikke kan beskrives ligefremt, hvad det vil sige, at Jesus var Gud og menneske, så kan vi ane det med vores fornemmelse for livets underfuldhed. For Gud må være Gud og ikke som en fjern papfar, der putter sig i kanten af
95 kulissen. Guds ånd svævede fra starten over vandende, men det forblev lidt svævende og kunne ikke rigtig hentes ned af nogen.

Gud måtte bringes til verden og leve sin kærlighed ud i den og sige os sin mening i den. Så Jesus blev Guds Ord i verden. Han landede Guds uregerlige og karske

kærlighed hos os som en kilde vi altid kan øse af. Vi kan ikke undgå den. Men vi kan fra tid til anden både leve i den og støde os på den. – Fordi vi er mennesker og fordi Guds kærlighed er krævende og større end os.

105 For også vi har på vores måde fødderne på jorden og hovedet i himlen. Vi er ikke skabt bevidstløse og samvittighedsløse overladt til vores instinkter og lyster. Vi er skabt i Guds billede.

Men vi lever i en verden, hvor det uacceptable findes mellem det acceptable. Og
110 det kan være svært at manøvrere i.

Det er det, Paulus skriver så vidunderligt om i sit brev til romerne, som jeg læste fra alteret:

115 Paulus skriver: ”...tilpas jer ikke denne verden, men lad jer forvandle ved at sindet fornyes, så I kan skønne, hvad der er Guds vilje...”

Det lyder så stærkt og fint og frit. Tænk at kunne åbne sig og lade sig forvandle med et fornyet og bredere blik på verden uden at skulle klamre sig til alt det vi
120 plejer at finde tryk i at mene. Tænk at evne at se større og tænke videre og ikke være tilpasset det alle taler om – uden selv at tænke sig om. Tænk ikke for nemheds skyld at være tilpasset mine egne fordomme og dovendomme.

For der er meget vi kan tilpasse os – måske endda uden at vide, at vi gør det.
125

Det, som man engang sagde, aldrig ville blive stuerent at sige om andre mennesker – det er der siden dannet adskillige politiske partier på. Ja den slags
130 snak om mennesker, der ikke er menneskeværdige, er der efterhånden konkurrence om at byde ind med hen over midten i dansk politik. Vi værner os til at høre på det. Vi tilpasser os. Det er som om ytringsfriheden er den eneste hellige ko og det eneste hensyn vi har tilbage.

Og vi tilpasser os også vores egen selvopfattelse af at være retfærdig eller
135 revolutionær eller woke eller konservativ. Vi tilpasser os vores egen kynisme og ligegyldighed.

Men i stedet for at tilpasse os og blive konforme, skal vi lade os forvandle så
sindet fornyes.

140

Der er brug for lidt mindre ekstremisme, lidt mindre magt for magtens skyld og lidt færre lette løgnagtige overskrifter - og lidt mere blid og krævende beslutsomhed på verdens vegne.

145 At være kristen betyder for Paulus ikke at være fuldstændig afrettet samfundets religiøse og moralske love og ekkokammerets selvretfærdige genbrugsretorik.

Som kristen må man være stærk nok til at risikere det utilpassede, at søge sandheden; om nødvendigt at blive i templet, når autoriteterne tror, at vi
150 automatisk er fulgt efter dem.

I Danmark forholder de fleste mennesker sig til den fjerne kirke. Den, der står der på bakketoppen halvt skjult af tågen – om aftenen belyst fra lamper i græsset. Men man kommer ikke i den. Eller kirken midt i byen, hvor det ser ud
155 som om der nogle gange er nogen hjemme. Og indimellem strømmer der musik ud af den. Eller måske er man så heldig at høre dens klokkespil.

Mange medlemmer kommer ikke i kirken medmindre de er blevet inviteret. Men de er medlemmer og det kan man godt undre sig over.

160

Det viser sig, at de passive medlemmer langt fra er ligeglade med kirken. Det så vi her i sognet da det nye sakristi til Sct. Mortens kirke skulle bygges. Der var mange der pludselig mente meget om det.

165 Og hvis nogen vil nedlægge en kirke i et lille uddøende sogn, er de sidste fire indbyggere ofte villige til at kæmpe for dens bevarelse.

Kirken skal være der! Den er en havn og et sted at høre til. Det er der vores store følelser og livsbegivenheder huskes. Vi vil vide, at der er et sted, hvor vi kan stå
170 på hellig grund; hvor vi måske i glimt kan lade os forvandle ved at sindet fornys.

I Goethes "Faust" er der en scene, hvor den fortvivlede Faust, der har studeret alt – "desværre også teologien", som der står – han vil gøre en ende på det hele og tømme et giftbæger.

175

Da er det, at han hører kirkeklokker og påskehymnen og kommer til at tænke på sin barndom – og opgiver selvmordet.

180 ”...tilpas jer ikke denne verden, men lad jer forvandle ved at sindet fornys, så I
kan skønne, hvad der er Guds vilje...”

Amen

185

Kilde

Manuskript taget fra sct-morten.dk med tilladelse fra udgiver.

190

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

1. søndag efter helligtrekonger, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

195

<https://www.dansketaler.dk/tale/marianne-vigen-smolarz-praediken-1-sondag-efter-helligtrekonger>

200

205

210

215